

ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «АСОЦІАЦІЯ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ»

вул. Межигірська, 5, оф. 15, м. Київ, 04071, Україна • +38 (044) 492-88-48 • info@uba.ua • www.uba.ua

Вих.№234 від 16.02.2018 року

**Міністру фінансів України
Данилюку О.О.**

Шановний Олександр Олександровичу!

Від імені Асоціації правників України дозвольте висловити Вам свою глибоку повагу та звернутися щодо такого.

Асоціація правників України (далі – АПУ) є всеукраїнською громадською організацією, яка об'єднує близько 6 000 правників з метою сприяння втілення в життя принципу верховенства права в державному, суспільному та громадському житті, сприяння розбудови правової держави та розвитку юридичної професії.

До лав АПУ входить велика кількість провідних експертів із різних сфер науки та практики, які, у свою чергу, володіють знаннями та широким практичним досвідом у відповідних галузях права.

Зокрема, в АПУ активно функціонує секція судових експертів (далі – Секція АПУ) та Комітет з податкового та митного права (далі – Комітет АПУ), серед пріоритетів і завдань яких є участь у вдосконаленні профільного законодавства.

Секція АПУ та Комітет АПУ напрацювали спільні пропозиції до Порядку обліку платників податків і зборів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588, щодо вимог до обліку судових експертів, які не є працівниками державних експертних установ, що надсилаємо у додатку до цього листа.

Будемо вдячні за їх розгляд та врахування.

Сподіваємось на плідну співпрацю!

Додаток: на 5 арк. в 1 прим.

**З повагою
Координатор секції
судових експертів АПУ**

Ірина Педь

**Голова Комітету АПУ
з податкового та митного права**

Тетяна Лисовець

Вик.: Лопушанська Ольга, (044) 492-88-48.

ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ В 2018 РОЦІ

AVELLUM

AVERLEX

ARIO LAW FIRM

Asters

ВАСИЛЬ КІСІЛЬ

АЛЕКСЕЄВ
БОЯРЧУКОВ
ТА ПАРТНЕРИ

FOX
LAW FIRM

VB' PARTNERS
Law Firm

DLA PIPER

КОРПОРАЦІЙНЕ
БЮРО
ЄГОРОВ
ПУГІНСЬКИЙ
АФАНАСЬЕВ
І ПАРТНЕРИ

KINSELLAR

ДУБІНСЬКИЙ & ОШАРОВА
Патентно-корпоративна Агенція

LCF

MORIS GROUP
LITIGATION | CORPORATE | FINANCIAL

СЕРГІЙ
СВІТЛОС

Sokolovskiy
and Partners

SPENSER &
KAUFFMANN
ATTORNEYS AT LAW

КУШНІР, ЯКИМ'ЯК ТА ПАРТНЕРИ
ЮРИДИЧНА ФІРМА

Додаток до листа №234 від 16.02.18

Підпунктом 1) пункту 6.7 Порядку обліку платників податків і зборів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588 (далі – Порядок № 1588) встановлено таке:

«6.7. Взяття на облік фізичних осіб, які не є підприємцями та здійснюють незалежну професійну діяльність, умовою ведення якої згідно із законом є державна реєстрація такої діяльності у відповідному уповноваженому органі та отримання свідоцтва про реєстрацію чи іншого документа (дозволу, сертифіката тощо), що підтверджує право фізичної особи на ведення незалежної професійної діяльності (далі – фізична особа, яка провадить незалежну професійну діяльність), здійснюється за місцем постійного проживання у порядку, встановленому цим Порядком для фізичних осіб – підприємців:

1) для взяття на облік фізична особа, яка має намір провадити незалежну професійну діяльність, у строк 10 календарних днів після державної реєстрації незалежної професійної діяльності у відповідному уповноваженому органі та отримання свідоцтва про реєстрацію чи іншого документа (дозволу, сертифіката тощо), що підтверджує право фізичної особи на провадження незалежної професійної діяльності, зобов'язана подати особисто (надіслати рекомендованим листом з описом вкладення) або через уповноважену особу до контролюючого органу за місцем свого постійного проживання:

...

копію свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта, виданого Центральною експертно-кваліфікаційною комісією при Міністерстві юстиції України за формою, що відповідає додатку 9 до Положення про експертно-кваліфікаційні комісії та атестацію судових експертів, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 09 серпня 2005 року № 86/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 серпня 2005 року за № 882/11162 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 07 листопада 2007 року № 1054/5), із змінами, якщо заявником є судовий експерт, який не є працівником державної спеціалізованої установи та отримав право самостійно провадити судово-експертну діяльність».

Вказана норма помилково тлумачиться працівниками фіскальних служб як такий, що зобов'язує всіх судових експертів, які не є працівниками державних експертних установ, у строк до 10 календарних днів після отримання свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта стати на облік як суб'єкт незалежної професійної діяльності в контролюючому органі за місцем проживання.

На нашу думку, зазначене тлумачення вимог законодавства є помилковим із таких причин:

1) Свідоцтво про присвоєння кваліфікації судового експерта не є документом про державну реєстрацію діяльності

Чинне законодавство не містить жодної норми, що вимагала б здійснювати реєстрацію судово-експертної діяльності (права на судово-експертну діяльність) в будь-яких уповноважених органах.

Присвоєння кваліфікації судового експерта здійснюється на підставі ст. 16 Закону України «Про судову експертизу», згідно з якою. «метою атестації судового експерта є оцінка професійного рівня фахівців, які залучаються до проведення судових експертиз або беруть участь у розробках теоретичної та методичної бази судової експертизи. Залежно

від спеціалізації їм присвоюється кваліфікація судового експерта з правом проведення певного виду експертизи».

З наведеного вбачається, що Свідоцтво про присвоєння кваліфікації судового експерта є документом, що підтверджує атестацію професійного рівня особи, наявність необхідних спеціальних знань.

Водночас свідоцтво про присвоєння кваліфікації судового експерта не є документом, що підтверджує державну реєстрацію судово-експертної діяльності.

Відповідно до п. 1 розділу III Інструкції про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах, затвердженій наказом Міністерства юстиції України від 12.12.2011 р. № 3505/5, свідоцтво про присвоєння кваліфікації судового експерта є обов'язковою умовою здійснення судово-експертної діяльності судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих установах.

Отже, наявність свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта є необхідною умовою здійснення судово-експертної діяльності, а не актом її реєстрації.

У чинному законодавстві наявні непоодинокі випадки, коли наявність певного рівня освіти та знань є умовою доступу до певної діяльності. Однак документи, що підтверджують рівень такої освіти (знань) не є тотожними документам, отримання яких прирівнюється до реєстрації певної діяльності або права на таку діяльність.

Наприклад:

- умовою отримання ліцензії на діяльність з імпорту лікарських препаратів є наявність в уповноваженої особи імпортера повної вищої фармацевтичної, хімічної, біологічної або біотехнологічної освіти (Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з імпорту лікарських засобів, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 р. № 143);
- нотаріусом може бути громадянин України, який має повну вищу юридичну освіту (ч. 2 ст. 3 Закону України «Про нотаріат»);

Чинне законодавство також містить чисельні вимоги щодо додаткової атестації професійного рівня та присвоєння за її результатами певних кваліфікаційних рівнів особам, які здійснюють наукову або освітню діяльність. Наприклад:

- підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації водіїв здійснюються спеціалістами, які відповідають визначеним кваліфікаційним вимогам центрального органу виконавчої влади (ст. 15 Закону України «Про дорожній рух»);
- атестацію на присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій проходять спеціалісти з вищою немедичною освітою: бактеріологів, біологів генетичної лабораторії, біологів імунологічної лабораторії, біологів клінічної лабораторії, біологів санітарно-гігієнічної лабораторії, біологів санітарно-епідеміологічної станції, біохіміків, економістів-статистиків, ентомологів, зоологів, мікробіологів, що працюють в закладах охорони здоров'я.

Разом з тим отримання громадянами відповідної освіти чи кваліфікації не є актом державної реєстрації певного виду діяльності.

2) Судово-експертна діяльність не є законодавчо закріпленим видом незалежної професійної діяльності

Відповідно до Закону України «Про судову експертизу»:

- Судова експертиза – це дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів досудового розслідування чи суду (ст.1);
- Судово-експертну діяльність здійснюють державні спеціалізовані установи, а також у випадках і на умовах, визначених цим Законом, судові експерти, які не є працівниками зазначених установ (ст.7);
- Судовими експертами можуть бути особи, які мають необхідні знання для надання висновку з досліджуваних питань (ст.10).

Жодне з наведених положень, як і інших норм Закону України «Про судову експертизу» та інших нормативних актів з питань судово-експертної діяльності не визначають судово-експертну діяльність як виключно незалежну професійну діяльність. У тому числі відсутня відповідна вимога до діяльності судових експертів, які не є працівниками державних експертних установ.

Для порівняння:

- адвокат – фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та в порядку, що передбачені цим Законом; адвокатська діяльність – незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту (п.п.1 і 2 ст. 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»);
- приватний виконавець є суб'єктом незалежної професійної діяльності (п.2 ст. 16 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»);
- нотаріус – це уповноважена державою фізична особа, яка здійснює нотаріальну діяльність у державній нотаріальній конторі, державному нотаріальному архіві або незалежну професійну нотаріальну діяльність (ст. 3 Закону України «Про нотаріат»).

Національне законодавство не містить положення щодо визнання судових експертів суб'єктами незалежної професійної діяльності.

3) Порядок обліку платників податків і зборів не зобов'язує судових експертів, зареєстрованих фізичними особами-підприємцями, реєструвати незалежну професійну діяльність

З п. 6.7 Порядку обліку платників податків і зборів вбачається, що взяттю на облік підлягають лише фізичні особи, які не є підприємцями.

Як зазначалося вище, чинне законодавство не визначає судово-експертну діяльність як виключно незалежну професійну діяльність.

Відтак, судові експерти мають право ставати на облік як фізичні особи-підприємці, що виключає можливість реєстрації ними незалежної професійної діяльності.

4) Національним законодавством передбачено можливість використання судовими експертами, що не працюють в державних експертних установах, правових форм здійснення судово-експертної діяльності, які не вимагають будь-якої реєстрації такої діяльності в органах податкової служби

Як визначено п. 1.11 Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затвердженої наказом Міністерства юстиції України 08.10.1998 № 53/5, експерти можуть здійснювати судово-експертну діяльність у складі юридичної особи, що не є державною спеціалізованою установою.

Згідно з чинним законодавством, діяльність у складі юридичної особи може здійснюватися у декількох юридичних формах, що передбачають покладення на таку юридичну особу обов'язку з нарахування та стягнення податків з доходів експертів. Зокрема експерт може здійснювати діяльність у складі юридичної особи шляхом укладання трудового або цивільно-правового договору. При цьому відсутні будь-які підстави для додаткової реєстрації діяльності експерта в органах фіскальної служби.

Виходячи з викладеного, відсутні будь-які підстави для висновку про автоматичне виникнення у судових експертів, які не є працівниками державних експертних установ, обов'язку у строк до 10 календарних днів після отримання свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта стати на облік як суб'єкт незалежної професійної діяльності.

Відповідний обов'язок виникає виключно у судових експертів, які не здійснюють судово-експертну діяльність у складі юридичної особи або як підприємці, а самостійно обрали здійснення судово-експертної діяльності саме як незалежної професійної діяльності.

На підставі викладеного вище просимо ініціювати внесення змін до Порядку обліку платників податків і зборів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588, згідно з порівняльною таблицею, наведеною нижче.

**Порівняльна таблиця до проекту Наказу Міністерства фінансів України
«Про внесення змін до Наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження
Порядку обліку платників податків і зборів» від 09.12.2011 №1588»**

Діюча редакція	Запропонована редакція
<p>абзац 4 підпункту 1 пункту 6.7. копію свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта, виданого Центральною експертно-кваліфікаційною комісією при Міністерстві юстиції України за формою, що відповідає додатку 9 до Положення про експертно-кваліфікаційні комісії та атестацію судових експертів, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 09 серпня 2005 року № 86/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 серпня 2005 року за № 882/11162 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 07 листопада 2007 року № 1054/5), із змінами, якщо заявником є судовий експерт, який не є працівником державної спеціалізованої установи та отримав право самостійно провадити судово-експертну діяльність</p>	<p>абзац 4 підпункту 1 пункту 6.7. копію свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта, виданого Центральною експертно-кваліфікаційною комісією при Міністерстві юстиції України за формою, що відповідає додатку 9 до Положення про експертно-кваліфікаційні комісії та атестацію судових експертів, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 09 серпня 2005 року № 86/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 серпня 2005 року за № 882/11162 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 07 листопада 2007 року № 1054/5), із змінами, якщо заявником є судовий експерт, який не здійснює судово-експертну діяльність як найманий працівник або фізична особа-підприємець та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб</p>